OPŁATA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, niedziela 5 kwietnia 1925 Nr. 80

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123
w Krakowie 400.630.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi.
Komunikaty nadesłane do Redakcyi nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75. gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50% zagraniczne o 100% droższe.

Warszawskie czy ogólno-polskie „Stow. Przyjaciół Ligi Narod“?

Kraków, 3 kwietnia.

(k) Wiadomość o ostatecznem ukonstytuowaniu się polskiego „Stow. Przyjaciół Ligi Narodów“ jest zjawiskiem o bardzo wielkiej doniosłości. Żywe zainteresowanie się u nas ideą „Ligi Narodów“, zgrupowanie się około tego stowarzyszenia ludzi na wprost przeciwnych biegunach myśli politycznej stojących począwszy od senatora Koskowskiego do senatora Posnera, od posła Strońskiego do posła Niedziałkowskiego, bliski przyjazd do Warszawy Pawła Boncoura — wszystkie te zjawiska możnaby na pierwszy rzut oka interpretować jako widoczną zmianę panujących w Polsce nastrojów.

Niedalekie to jeszcze czasy, kiedy u nas upatrywano w „Lidze Narodów“ instytucyę o podrzędnem znaczeniu, kiedy widziano w niej tylko kuźnię międzynarodowych intryg przeciwko Polsce. To uczucie niedowierzania i głębokiego sceptycyzmu w stosunku do Ligi Narodów dzień w dzień wsączały w mózgi czytającej publiczności endeckie kuryery. Wiedziały dobrze endeckie pisma co czynią. Niepowodzenia na forum międzynarodowem dotychczasowych ministrów spraw zagranicznych, dostarczanych nam stale przez endecyę — należało maskować straszakiem Ligi, podporządkowanej li tylko chytremu Albionowi czyhającemu przy każdej sposobności na żywotne interesy Polski. Obecnie p. Skrzyński, choć nie bez wad przełamał w ogólnej polityce polskiej ten żelazny łańcuch bezustannych faux pas naszej dyplomacyi i po części jemu to zawdzięczyć mamy, że prysły czary i ustąpiły chłodnemu rozważaniu konkretnej rzeczywistości.

Nie odrazu Kraków zbudowano. Tak prędko nie uda się wykorzenić lekceważenia „Ligi Narodów“, lekceważenia stale i systematycznie wdrażanego w naszą mentalność przez endecyę. Wszak i teraz ciągle czytamy tak w poważnej „Gazecie Warszawskiej“ jak i w sekundujących jej organach prowincyonalnych endecyi, że gwarancyi pokoju międzynarodowego szukać należy w starym, z ery Bismarka pochodzącym systemie równowagi sił i sojuszów obronnych między państwami.

Należałoby przekreślić z historyi Europy doświadczenia z ostatniej wojny wszechświatowej, by z czystem sumieniem i bez zastrzeżeń powrócić do tego „wypróbowanego“ systemu równowagi sił i obronnych sojuszów państw. Brzmią nam w uszach te słowa, jakgdyby echa upiornych snów z niedalekiej przeszłości, którą chce się teraz napowrót do życia powołać.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że polityka sojuszów jest bardzo ważną, ale nie wyklucza wcale idei „Ligi Narodów“, jako instytucyi, powołanej w pierwszym rzędzie do pacyfikacyi Europy. Rozbudowa „Ligi Narodów nastąpi tylko wtenczas, jeżeli sama idea zapuści głęboko swe korzenie w duszy Europy.

Dziwnym zbiegiem okoliczności równocześnie z wiadomością o ukonstytuowaniu się polskiego stow. „Przyjaciół Ligi Narodów“ dowiedzieliśmy się o ciekawym i głęboko przemyślanym odczycie sędziego Jerzego Brandesa w Berlinie o Europie ducha. Stary, 83 lat liczący uczony opuścił spokojną swą pracownię w Kopenhadze, by walczyć z Europą o tę nową Europę ducha, Czy istnieje wogóle ta nowa Europa? Kiedyś w latach przedwojennych, które teraz nieudolnie przypominać sobie usiłujemy, istniała ta Europa chociażby w formie jakiegoś obowiązku wiary w nią, istniała jako po-

stulat elity społeczeństwa. Teraz Europa Zoli ustąpiła Europie Barresa, a skrajny szowinizm przybrał postać masowej histeryi.

Nie podzielamy pesymizmu wielkiego żydowskiego uczonego, który zresztą sam siebie należycie zbija, wybierając się właśnie w podróż propagandystyczną po Europie dzisiejszej w obronie Europy jutra. A najlepszem potwierdzeniem naszego optymizmu jest właśnie powstanie, względnie zreorganizowanie polskiego „Stow. Przyjaciół Ligi Narodów".

My Żydzi potrzebę takiego stowarzyszenia dawno już uznawaliśmy. Nie ulega bowiem najmniejszej wątpliwości, że ze wszystkich narodów my Żydzi najwięcej z Ligą Narodów jesteśmy związani. Wszak Palestyna i dalsza rozbudowa jej odbudowy pozostają w ścisłym związku z „Ligą Narodów", a Palestyna wysuwa się obecnie w życiu żydowskiem na pierwszy plan.

Wstąpienie trzeźwego, należycie w orkanach międzynarodowej sytuacyi zoryentowanego polityka, jakim jest bezsprzecznie sen. Ringel do Rady Stow. „Przyjaciół Ligi Narodów", pozwala nam przypuszczać, że w łonie tego stowarzyszenia możemy liczyć na poparcie słusznych naszych interesów. Zbliżenie i zrozumienie się polsko-żydowskie może tylko nastąpić na terenie wspólnej pracy, tembardziej, że absolutnie nigdzie rozbieżności między żywotnymi interesami żydostwa a polską racyą stanu zauważyć nie można. Może ta wspólna praca rozprószy fantasmagorye o roli naszej, jako „anonimowego mocarstwa", fantasmagorye, wylęgłe chyba w chorobliwię rozgorączkowanym umyśle jakiegoś obłąkańca, albo z całą premedytacyą i świadomą obłudą szerzone przez tych, którzy żyją z jątrzenia i ciągłego podjudzania jednych przeciw drugim.

Byłoby może rzeczą wskazaną, by Stowarzyszenie objęło działalnością swoją całą Polskę. Warszawa jest wprawdzie centrum Polski, ale nie odgrywa w naszem życiu tej dominującej roli, co np. Paryż w scentralizowanej Francyi. A zresztą przekroczenie rogatek warszawskich napewno nie zaszkodzi przewodniej idei Stowarzyszenia, która powinna podbić całą Polskę.

Oby słowa nasze posłużyły jako inicyatywa do powstania w jak najkrótszym czasie w Krakowie oddziału ogólno-polskiego „Stow. Przyjaciół Ligi Narodów"!

Naród amerykański dopomoże w odbudowie żyd. siedziby narodowej

Hojne dary na rzecz Uniwersytetu Hebrajskiego. — Marszałek Allenby o Weizmannie. Wspaniałe uroczystości w Nowym Jorku i Belgradzie.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 3. 4. (M) Z Jerozolimy donosi Żat: **Konsul Stanów Zjednoczonych w Jerozolimie w przemówieniu, które wygłosił w czasie uroczystości dnia 1 kwietnia, przyrzekł pomoc i poparcie narodu amerykańskiego w dziele odbudowy Palestyny.**

Pan sędzia Rosenblum z grupy Brandeisa, bawiący obecnie w Palestynie, wręczył senatowi uniwersytetu hebrajskiego czek na 250 tysięcy dolarów. **Feliks Warburg wyasygnował na rzecz uniwersytetu w Jerozolimie sumę 10 tysięcy dolarów.**

Przyjęcie senatu ku czci gości

Warszawa. 3. 4. (M.) Z Jerozolimy donosi Żat z datą 2 bm.: Senat uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie wydał dziś obiad na cześć gości, przybyłych na uroczystość otwarcia uniwersytetu. Przewodniczył prezes egzekutywy wszechświatowej organizacyi syonistycznej p. **Nachum Sokołow.** Na obiad zostali zaproszeni m. in. wysoki komisarz Palestyny Sir Herbert Samuel, lord Balfour, marszałek Allenby, prof Weizmann, korpus dyplomatyczny w Jerozolimie, nadrabin Anglii Herz, Francyi — Lewi, Wiednia — Chajes, Warszawy — Schorr, pos. Dr. Thon i wielu innych.

Główne przemówienie wygłosił marszałek Allenby, który w gorących słowach przedstawił wytężającą pracę prof. Weizmanna dla odbudowy Palestyny.

Niebywałą sensacyę wywołało oświadczenie marsz. Allenbyego, iż dowództwo armii ang. postanowiło w czasie wojny światowej zdobyć Palestynę pod wpływem prof. Weizmanna, który podkreślił niewzruszone prawo historyczne narodu żydowskiego do Palestyny. Oświadczenie to stanowiło główny temat rozmów w czasie uroczystego przyjęcia.

Następnie przedstawiciele wielkich mocarstw tj. Francyi, Stanów Zjednoczonych i Włoch podkreślili nienaruszalność deklaracyi Balfoura, zaakceptowanej przez czynniki międzynarodowe. Przemawiali jeszcze rabini: **Herz, Levi, Chajes, Schorr i Thon.**

Uroczystości w Nowym Jorku

Warszawa. 3. 4. (M) Z Nowego Jorku donosi Żat: W dniu otwarcia uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie odbyła się tu wielka manifestacya żydowska, w której wzięło udział 50 tysięcy osób. Dzielnica żydowska była wspaniale udekorowana. Lord-major Nowego Jorku wysłał do Jerozolimy depeszę powitalną z życzeniami w imieniu największej gminy żydowskiej na kuli ziemskiej.

U ambasadora angielskiego w Waszyngtonie

Warszawa, 3. 4. (M) Ambasador angielski w Waszyngtonie przyjął delegacyę syonistów amerykańskich w dniu otwarcia uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie. Przyjęcie miało charakter nad wyraz serdeczny. Ambasador podkreślił dziejowe znaczenie faktu otwarcia uniwersytetu w Jerozolimie.

W Belgradzie

Warszawa, 3. 4. (M) Z Belgradu donosi Żat: Z okazyi otwarcia uniwersytetu hebrajskiego odbyła się w belgradzkiej synagodze gminy sefardyjskiej uroczyste nabożeństwo, na które przybyli m. in. **ambasador Wielkiej Brytanii, jugosłowiański minister oświaty Prywiczewicz, minister wyznań religijnych Trifnonowicz,** rektor uniwersytetu w Białogrodzie, dziekan wydziału prawnego, prezydent akademii nauk oraz przedstawiciele władz jugosłowiańskich.

Tego samego dnia odbył się u konsula angielskiego w Białogrodzie obiad, na który zaproszeni zostali przedstawiciele organizacyi żydowskiej i gminy żydowskiej w Białogrodzie, przedstawiciele rządu jugosłowiańskiego oraz korpus dyplomatyczny. W przemówieniach, które wygłoszono, witano entuzyastycznie fakt powstania uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie.

Wyjaśnienie, które nic nie wyjaśnia

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 4 Sin. „Myśl Narodowa", dawny organ Nowaczyńskiego, zamieszcza sprostowanie naczelnika wydziału polityczno-prasowego w Ministeryum spraw zagr. p. Romera, który stwierdza że 1) Ministeryum spraw zagr. nie wysłało żadnego specyalnego delegata na uroczystość otwarcia uniwersytetu hebrajskiego, że 2) p. Hubicki jest stałym konsulem Rzeczypospolitej w Jerozolimie, oraz że 3) rząd polski żadnych egzemplarzy książek hebrajskich do Jerozolimy nie wysyłał.

Od siebie zanaczamy, że w połowie marca doręczono sprawozdawcom sejmowym komunikat Min. spraw zagr., iż rząd polski reprezentować będzie na uroczystości w Jerozolimie konsul dr Hubicki. Co się tyczy książek, komunikat oficyalny absolutnie nic nie wyjaśnia.

P. min. Ratajski o „Lidze obrony ojczyzny"

Odpowiedź na interpelacyę Koła Żydowskiego.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3 .4 Sin. Min. spraw wew. p. Ratajski nadesłał Kołu żydowskiemu odpowiedź na interpelacyę w sprawie działalności „Ligi obrony ojczyzny i wiary" w Poznaniu. Pan minister stwierdza, że organizacya ta jest legalna i zarejestrowana w starostwie poznańskiem. Nieprawdą ma być, jakoby do ligi należeli urzędnicy państwowi. Co do przytoczonych w interpelacyi faktów napadów na Żydów, urządzanych przez Noskowicza i Sekretarczyka są one o tyle nieścisłe, że chodzi tu o **wybryki jednostek.** Pan minister powołuje się na akta karne przeciw wspomnianym osobom, zaznaczając, że rozprawa przeciwko **nim dotąd się nie odbyła,** ponieważ wszystkie sprawy połączono w jedną i obecnie jest w toku przesłuchiwanie świadków zamiejscowych drogą rekwizycyi. Nadto odbywa Sekretarczyk trzechmiesięczną karę więzienia od 2 stycznia do 2 kwietnia. Komenda policyi w Poznaniu wydała wszelkie zarządzenia celem niedopuszczenia na przyszłość do jakichkolwiek ekscesów. Co do t. zw. „sekcyi doraźnej", pan minister przesłał materyał podany w interpelacyi prokuratorowi, celem wszczęcia dochodzeń i ukarania winnych.

Muraszko przewieziony do Wilna

Zdradzał objawy pomieszania zmysłów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 4 Sin. Józef Muraszko, morderca Bagińskiego i Wieczorkiewicza, przewieziony został do Wilna i osadzony w tamtejszem więzieniu.

Z Wilna donoszą do „Warszawianki": Przebywający tu obecnie inspektor bezpieczeństwa otrzymał od jednego z komendantów policyi w powiecie Wileńskim wiadomość, że Muraszko był jego podkomendnym i w czasie służby zdradzał objawy pomieszania zmysłów, wobec czego musiał on zażądać odesłania go do wojewódzkiego Urzędu Zdrowia.

Sprawozdanie o tem doniesieniu wraz z samym dokumentem doniesienia przesłane zostało dzisiaj do Warszawy.

Uroczystości jerozolimskie

Szczegóły i wrażenia. — Przebieg uroczystości ku czci otwarcia U. H. w kraju i zagranicą.

O uroczystościach jerozolimskich podaje cała prasa obszerne sprawozdania i ciekawe szczegóły. I tak „Wiener Morgenzeitung“ podaje z Jerozolimy, że od wczesnego ranka płynęły niezliczone tłumy ludności na górę Skopus. Powozy, auta, wozy Arabów ciągnęły się długim sznurem przez ulice, wiodące na har-hacofim. Amfiteatr znajdujący się około gmachu Uniwersyteckiego, był świątecznie przystrojony. Około 11 przed południem rozpoczął się olbrzymi pochód oficyalnych przedstawicieli. Przedstawiciele wszystkich narodowości i religii, zamieszkałych w Palestynie byli obecnie na uroczystości. Herbert Samuel, marszałek Alenby, Wysoki Komisarz Syryi Generał Sarrail, witani entuzyastycznie weszli pierwsi do amfiteatru. Na kilka chwil przed w pół do 12, zapowiadały entuzyastyczne okrzyki ukazanie się Lorda Balfoura, który wraz z Prezydentem Organizacyi syonistycznej prof. Dr. Chajmem Weizmanem, przewodniczącym Egzekutywy syonistycznej Nachumem Sokołowem i przewodniczącym syońskiego Komitetu akcyjnego Dr. Chajesem przybył na uroczystość. Entuzyastyczne okrzyki radości zabrzmiewały długo, poczem nastąpiła zupełna cisza. Prof. Weizman zaczął przemówienie. Weizman mówił po hebrajsku. Następnie przemówił Lord Balfour. Pierwsze zdania, wypowiedziane w języku hebrajskim przyjęto z niezwykłym zdziwieniem; następnie zaś entuzyastycznymi okrzykami radości. Lord Balfour, który przemówienie swe kontynnował w języku angielskim wyrażał się z niezwykłym entuzyazmem o pracy żydowskiej. Po Balfourze przemówił Herbert Samuel następnie arabski burmistrz Jerozolimy Nas-Chasibi i wiceburmistrz Dawid Jelin.

Po przemówieniu Dr. Hertza wygłosili przemówienia przedstawiciele poszczególnych religii palestyńskich, Reprezentanci Uniwersytetów i Instytucyi Naukowych z całego świata.

Wieczorem była cała Jerozolima wspaniale iluminowana a pochód z pochodniami, w którym wzięło udział przeszło 40,000 osób ruszył przez całe miasto. Przed budynkiem rządowym zgotowano Lordowi Balfourowi, Herbertowi Samuelowi i Prezydentowi Weizmanowi długotrwałe owacye.

W mieście panuje niezwykle uroczysty nastrój. Arabowie zachowują się zupełnie spokojnie.

* * *

Fakt otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego wywołał wśród inteligencyi arabskiej silne wrażenie. Młodzi akademicy arabscy zgłaszają się do kancelaryi Uniwersyteckiej z chęcią uczęszczania na wykłady. Wiedzą oni, że Uniwersytet hebrajski nie zaprowadzi „numerus clausus“ i że każdy żądny wiedzy znajdzie w Uczelni hebrajskiej miejsce. Liczba arabskich studentów z Palestyny i Egiptu, którzy wyrazili chęć uczęszczania na Uniwersytet jest bardzo znaczna. Większość pragnie wpisać się na fakultet prawniczy lub filozoficzny, ponieważ — jak twierdzą Arabowie — uczeni żydowscy mogą szczególnie w tych dwóch dziedzinach dużo uczynić dla Wschodu. Także fakultet medyczny przyciągnie niezawodnie znaczną liczbę słuchaczy.

* * *

Z dotychczasowo czynnych Instytutów zwraca największą uwagę świata naukowego Instytut mikrobiologiczny. 11 olbrzymich sal przeznaczonych dla tego Instytutu jest wyposażonych w najlepsze warsztaty pracy. Kierownikiem tego Instytutu jest prof. Dr. Rosenthal. Instytut chemiczny pracujący pod kierownictwem prof. Dra Fodora mieści się w 30 salach i ma — zdaniem fachowców — pracownie i laboratorya jakich nie posiada wiele Uniwersytetów europejskich. Prof. Fodor włada doskonale językiem hebrajskim i wykłady swoje będzie odbywał oczywiście w tym języku.

*

Ze wszystkich państw i wszystkich części kraju dochodzą liczne wiadomości o uroczystościach, urządzonych z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego. I tak:

Uroczystości w Warszawie

o których donosiliśmy po krótce w onegdajszym numerze nosiły charakter prawdziwie świąteczny. Przepiękna pogoda wywołała na ulicy miasta liczne rzesze ludności żydowskiej. Młodzi i starzy radowali się z okazyi święta. Znajomi witali się pozdrowieniem „jom tow“. Już rankiem udekorowano wiele wystaw sklepowych okien i balkonów. Z początku były dekorowane domy zamieszkałe przez syonistów potem jednakowoż pod wpływem ogólnego świątecznego nastroju udekorowano wszystkie niemal domy w dzielnicy żydowskiej. Szczególny uroczysty był nastrój w synagogach, gdzie wczesnym rankiem zebrały się tłumy publiczności szczególnie młodzieży.

W synagodze na Tłomackiem udekorowanej kwiatami odprawił nadkantor Altschuld nabożeństwo. Następnie wygłosił kazanie prof. Dr. Meier Bałaban o znaczeniu Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie.

W czasie modlitwy byli obecni przedstawiciele Komitetu Centralnego Organizacyi syonistycznej, Radcy miejscy, Reprezentanci Gminy żydowskiej i wiele Instytucyi żydowskich. W końcu odśpiewał chór synagogi Hymn polski i „Hatikwę“, podjętą przez wszystkich zebranych. Wieczorem tegoż dnia odbyły się uroczyste akademie z udziałem posłów, senatorów i działaczy żydowskich i iluminacya dzielnicy żydowskiej.

WE WILNIE

odbyła się uroczysta Akademia w sali Rady miejskiej. W Akademii wzięły udział tłumy publiczności. Domy były wszędzie udekorowane. We środę przed poł. odbył się pochód młodzieży szkolnej. Wileńska „Makkabi“ przesłała obok wielu innych Organizacyi życzenia z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego.

W BIAŁYMSTOKU

rozpoczęły się uroczystości wielką Akademią jeszcze we wtorek wieczór. We środę rano odbyło się nabożeństwo dla młodzieży w bóżnicy a następnie pochód ludności żydowskiej. W czasie nabożeństwa byli obecni w synagodze zastępcy Województwa Rady miejskiej i żydowskich Instytucyj. Domy żydowskie były udekorowane. Na znak święta zamknięto wszystkie sklepy żydowskie w mieście na pół godziny. Towarzystwo Kupców urządziło wielką Akademię i Raut.

W SIEDLCACH,

mimo że Zarząd Gminy żydowskiej spoczywa w rękach „Agudy“ wysłała Gmina serdeczne pozdrowienia z okazyi otwarcia Uniwersytetu. We wtorek odbyła się uroczysta Akademia. We środę udekorowano wszystkie domy żydowskie.

W KIELCACH.

Z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego odbyło się uroczyste posiedzenie Rady i Zarządu żydowskiej gminy wyznaniowej pod przewodnictwem p. Rosenberga. Przemówienie w języku hebrajskim wygłosił Prezes Zarządu p. Reismann. Następnie wygłosili przemówienie powitalne rabin miejski Rappaport. Wiele domów żydowskich było w Kielcach wspaniale udekorowane.

ZA GRANICĄ

W BERLINIE.

W związku z uroczystościami otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie urządza Organizacya syonistyczna w Berlinie dnia 6 bm. uroczystą Akademię. Na Akademii przemawiać będzie Dr. Marcin Buber na temat „Misteryum mesyanistyczne“.

W ZURYCHU,

28 marca urządziła Organizacya syonistyczna uroczystość na którą przesłali wybitni uczeni szwajcarscy pozdrowienia z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego. Po odczytaniu tych pozdrowień wygłosił Dr. Fryderyk Levenstein z Palestyny odczyt o Uniwersytecie. Zebrani postanowili przesłać pozdrowienia z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego.

BUŁGARYA.

W całej Bułgaryi rozpoczną się w 1. dnia Pesach uroczystości Uniwersyteckie organizowane wspólnie przez Gminy wyznaniowe Loże Bnei Brit i Organizacyę syonistyczną.

Uroczystości uniwersyteckie w Krakowie

We środę w południe odbyło się

UROCZYSTE NABOŻEŃSTWO

w synagodze postępowej dla młodzieży szkolnej. Po odprawieniu przez nadkantora p. Taffla modłów wygłosił rabin dr. Schmelkes kazanie w którem dał wyraz radości, jaką żywi całe społeczeństwo żydowskie w dniu otwarcia pierwszej Wszechnicy hebrajskiej w Jerozolimie.

Nabożeństwo zakończyło odśpiewanie przez chór pod batutą p. Józefa Hoffmana „Hatikwy“, podjętej przez zebraną młodzież.

UROCZYSTOŚĆ W SZKOLE HEBRAJSKIEJ.

W sali gimnastycznej żyd. szkoły lud. i średniej w Krakowie zebrała się młodzież szkolna obojga płci. Do zebranych przemówił w serdecznych słowach dyr. p. Soherer, który podniosł znaczenie Uniwersytetu hebrajskiego dla narodowego odrodzenia żydostwa.

Następnie przemówił w języku hebrajskim p. Rappaport i p. dr. Herschdörfer. Po deklamacyi ucznia Schlanga i odegraniu przez orkiestrę „Techezakna“ zakończyła się uroczystość.

„PRZEDŚWIT HASZACHAR“.

Związek akademików żyd. urządził w dniu otwarcia U. H. uroczyste zebranie członków. Przemówienie okolicznościowe wygłosił prez. p. Mühlstein. Wśród śpiewów i deklamacyj przeciągnęło się zebranie do późnej pory.

UROCZYSTA AKADEMIA W „MERKAZ HACEIRIM“

z okazyi otwarcia Uniwersytetu odbyła się we czwartek, dn. 2 kwietnia. Wobec licznie zebranych członków zagaja J. Perlberger akademię krótkiem przemówieniem, poczem zabiera głos dr. Otto Mennichie. P. L. Kornówna odczytała hymn powitalny pióra red. Heftmana. Po przemówieniu dra Szalmana odśpiewano szereg pieśni narodowych, poczem przewodniczący ogłosił Akademię za zamkniętą.

KRAKOWSKA ORG. CHALUCOWA

uczciła otwarcie Uniw. hebrajskiego pogadanką w lokalu Poalej Syonu (prawicy). Oprócz wszystkich członków Hechalucu, wzięło w niej udział wielu gości.

KRONIKA POLITYCZNA.

Walne Zebranie polskiego Stow. Przyjaciół Ligi Narodów.

Onegdaj odbyło się w Warszawie Walne zgromadzenie pol. Stow. przyjaciół Ligi narodów przy nadzwyczajnie licznym udziale członków. Na sali obecny był szereg senatorów i posłów sejmowych, przedstawicieli nauki, sfer gospodarczych, świata politycznego, prasy itp.

Zebranie zagaił dłuższem przemówieniem prezes towarzystwa prof. Dębiński, który przedstawił polityczne znaczenie Związku stowarzyszeń przyjaciół Ligi i na tem tle zadania polskiego towarzystwa. Mowca bardzo słusznie podkreślił rolę towarzystwa w polityce zagranicznej państwa i zaznaczył, że polityka ta ze względu na różnice partyjne, może być tylko jedną w państwie, skąd konieczność ścisłego porozumienia między stowarzyszeniem a kierownictwem polityki zagranicznej.

Po zagajeniu prezesa powołany został na przewodniczącego zebrania prezes komisyi spraw zagranicznych sejmu pos. Dębski, który udzielił głosu prof. Fiedorowiczowi, celem zdania sprawy z czynności stowarzyszenia. Sprawozdawca przedstawił działalność stowarzyszenia szczegółowo i to od początku jego istnienia i udziału w pracach międzynarodowego związku. Udział ten staje się coraz wybitniejszy i co raz korzystniejszy dla nas wydaje rezultaty. Mówca wspomniał o niedawnym cyklu wykładów, poświęconym Lidze Narodów w Warszawie, poczem zawiadomił zebranych, że urządza szereg konferencyi z udziałem zagranicznych prelegentów. I tak na zaproszenie stowarzyszenia przybywa do Warszawy przedstawiciel Francyi w Lidze Narodów p. Paul Boncour który prawdopodobnie 8-go bm. wygłosi odczyt o sprawach dotyczących Ligi. W najbliższej przyszłości tego do związkn zaproszenie z polskiej strony przyjęte zostało z powszechnym aplauzem.

Zarówno p. Dębiński jak i p. Fiedorowicz, wspominając o następnym zjeździe związku międzynarodowego, który odbędzie się w Warszawie, zaznaczyli, że inicyatywa tego wyboru miejsca wyszła od stowarzyszeń zagranicznych i że wystosowane wskutek tego do związku zaproszenie polskiej strony przyjęte zostało z powszechnym aplauzem.

Po krótkiej dyskusyi nad sprawozdaniem przystąpiono do wyborów władz stowarzyszenia, przyczem po raz pierwszy okazała się możliwość wybrania rady dzięki silnemu wzrostowi ilości członków stowarzyszenia.

Do Rady wszedł między innymi sen. Ringel.

Przeciwko rozporządzeniu p. Prezydenta

Sejmowa komisya komunikacyjna rozpatrywała rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o przemianowaniu kolei państwowych na przedsiębiorstwa. W toku dyskusyi wszyscy mówcy poddali rozporządzenie ostrej krytyce. Zgłoszono dwa wnioski p. Paczkowskiego (Ch. D.) wzywający rząd, aby wstrzymał wprowadzenie w życie tego rozporządzenia i w ciągu trzech miesięcy przedstawił nowy projekt, drugi posła Gerlicza (Z. L. N.), wzywający komisyę do wybrania podkomisyi, któraby w porozumieniu z min. kolei opracowała nowy projekt. Przeszedł projekt posła Paczkowskiego.

Jarres pionierem Hohenzollernów

Dzienniki berlińskie donoszą, że podczas wyborów do głosowania stanęli również synowie eks-cesarza Wilhelma, wśród nich także i b. kronprinc.

Troskliwość, z jaką młodzi Hohenzollernowie pospieszyli wykonać ten obowiązek obywatelski tłomaczyć należy chęcią poparcia kandydata nacyonalistycznego Jarresa, który ogólnie uchodzi za pioniera monarchizmu i zwolennika powrotu Hohenzollernów na tron.

Ze sportu

Dzisiejsza sobota zapowiada się atrakcyjnie. Od dawna oczekiwane zawody Jutrzenki z Makkabi, dwu starych rywali sportowych, zawsze należą do najbardziej emocyonujących rozgrywek, bez względu na ich rodzaj przyjacielski lub mistrzowski. Obie drużyny rozpoczęły już od kilku tygodni swój sezon footbalowy i nie wykazały dotychczas skrystalizowanej formy, jeszcze nie otrząsły się w zupełności z ociążałości, jaką zwykle na naszych piłkarzach, nieuprawiających innych sportów, pozostawia zima. Tak Makkabi jak i Jutrzenka wystąpią do tych zawodów które się odbędą na boisku Makkabi, w swych najlepszych składach. Drużyna Jutrzenki, która stoi w tabeli mistrzowskiej na drugiem miejscu, wykazała w schyłku ubiegłego sezonu bardzo dobrą formę i dzięki właśnie tejże potrafiła zupełnie zasłużenie poprawić swoje stanowisko w mistrzostwie. Jutrzenka występuje też prawie w kompletnym składzie z r. u. Makkabi zato utraciła kilku prawie że najlepszych swych graczy i próbuje dopiero na sezon b. swych młodych rezerwistów, którzy są wprawdzie technicznie doskonali, jednak wykazują jeszcze wielkie niedomagania fizyczne. Obie drużyny grają mniej więcej tymsamym systemem kombinacyjnym. Gra będzie zapewne ostra i twarda, lecz w ramach przepisów. W niedzielę przedpoł. grają również na boisku Makkabi drugie i trzecie drużyny obu klubów ze sobą.

Wyniki zawodów, wobec nie ustalonej formy drużyn niepewne. Wszystkie te zawody budzą tak u nas jak i we wszystkich centrach sportowych zrozumiałe zainteresowanie.

W niedzielę popoł. gra Cracovia z Czarnymi ze Lwowa. Czarni, którzy już od szeregu lat w Krakowie nie gościli znajdują się obecnie w dobrej formie, czego dowodem wygrana z ubiegłej niedzieli nad Hasmoneą 2:0. Cracovia, która wykazała z początkiem sezonu znakomitą formę, opadła znacznie na matchu z Bratislavą. Sądzimy jednak, iż był to tylko słaby dzień Cr. i w zawodach z Czarnymi wykaże ona znowu swe pazurki.

Ż. K. S. MAKKABI wzywa swych członków do korporatywnego wzięcia udziału w uroczystościach i manifestacyach na rzecz Uniwersytetu hebr. w Jerozolimie.

SABINA BLONDER — Tarnów
SALO REICH — Biała
zaręczeni

KRONIKA.

Kraków, 3 kwietnia.

— **PRZEMÓWIENIE KOM. RZĄDU P. WAWRAUSZA.** Z okazyi pobytu min. rol. Janickiego w Krakowie wygłosił Kom. Rządu p. Wawrausch na raucie dłuższe przemówienie, w którem zaznaczył m. innemi, że wzajemna korelacya gospodarcza między wsią a miastem spełni dopiero wówczas w pełnej mierze i z pożytkiem stron obydwu swe zadanie, gdy zaistnieją dwa podstawowe ku temu warunki, a mianowicie — rozbudowaną należycie sieć komunikacyjną, w pierwszej linii celowo założone i odpowiednio utrzymywane połączenia kolejowe, a następnie także urządzenie, któreby ujmując wytwórczość rolnika w ramy należycie pomyślanej organizacyi, umożliwiło mu zbyt ziemiopłodów na rynkach miejskich w drodze bezpośredniego zetknięcia się z ludnością miasta, względnie powołanymi przez nią do życia kooperatywami miejscowymi i konsumami z wyłączeniem pośrednictwa.

Spowodowałoby to w zasadzie znaczną obniżkę cen artykułów pierwszej potrzeby w zakresie aprowizacyi — a temsamem przyczyniło się do ulżenia trudnych naprawdę warunków życia miejskiej ludności. W kierunku pierwszym miasto Kraków uczyniło już znaczny krok naprzód subwencyonując dużym stosunkowo kosztem budowę kolejki, mającej je połączyć z żyznymi północnymi powiatami miechowskim i pińczowskim, w sprawie drugiej oczekuje współdziałania powołanych do tego czynników społecznych i pomocy Rządu w przekonaniu, że na tę pomoc w pełnej mierze zasługuje.

Wkończu wyraził mowca nadzieję, że p. minister będzie w Rządzie orędownikiem potrzeb naszego miasta.

— **ZWIĄZEK LOKATORÓW, Pl. MATEJKI L. 8** urządza 5-go kwietnia tj. w niedzielę o godzinie 12-ej w południe w Sali Sokoła Wiec, w sprawie wyrzuconych 7-miu rodzin wraz z dziećmi przy ul. Smoleńsk na bruk, oraz w sprawie rozbudowy miasta. Referować będzie Prezes Związku p. Mieczysław Burczyk. Wypadek eksmisyi 7 rodzin z realności p. dr Bardla, obejmujących 40 osób, w tem dużo nieletnich dzieci poruszył całą opinię miasta i w całej jaskrawości wykazał mizeryę naszych stosunków mieszkaniowych. 40 osób wyrzuconych na bruk przy pomocy pół plutonu policyi w mieście kulturalnem to fakt, wobec którego opinia zająć musi stanowisko.

— **II. DOROCZNE WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW T-wa LEKARZY WETERYNARYJNYCH** województwa krakowskiego śląskiego odbędzie się dnia 5 bm. o godz. -tej rano w sali Instytutu Weterynaryjnego w Krakowie przy ul. Czystej l. 16. Obrady poprzedzą odczyt prof. U. J. Dra Juliusza Nowaka.

Manifestacyjne Zgromadzenie Publiczne z okazyi otwarcia Uniw. Hebr.

Jutro, w niedzielę, 5 bm. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w wielkiej sali Kahału, Krakowska 41, Manifestacyjne Zgromadzenie publiczne z okazyi otwarcia Uniw. hebrajskiego, urządzone przez organizacyę syonistyczną i feder. ortodoksyjną „Mizrachi".

Referenci: Dr. Feldblum, Dr Hirschfeld, Dr I. Schwarzbart.

Żydzi! Zamanifestujcie tłumnie Waszą radość z powodu otwarcia Uniwersytetu.

Dzisiejsza akademia

w salach Starego Teatru.

W szeregu uroczystości, jakie żydostwo naszego miasta urządziło z okazyi uroczystego otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie dzisiejsza uroczysta Akademia w salach Starego Teatru ma szczególne znaczenie. Ma ona być poważną manifestacyą inteligencyi żydowskiej z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego.

Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu hebrajskiego, któremu w przyszłości przypadnie tak wielkie zadanie łącznika duchowego między Uniwersytetem hebrajskim a Europą a które obejmuje inteligencyę żydowską wszystkich kierunków politycznych, mających zrozumienie dla odrodzenia duchowego narodu żydowskiego, zwróciło się również do naszych władz miejscowych i Instytucyi oświatowych z zaproszeniem na tę uroczystość, poświęconą odrodzeniu kultury hebrajskiej.

Znany i ceniony w szerokich sferach naszego miasta, także wśród inteligencyi polskiej poseł Apolinary Hartglas, wygłosi główne przemówienie.

Inteligencya żydowska naszego miasta, która okazała nareszcie dużo zrozumienia dla Uniwersytetu hebrajskiego, zamanifestuje dzisiaj swą łączność z dążeniem do duchowego odrodzenia Narodu żydowskiego.

Kto może wyjechać za granicę za ulgowym paszportem

Wczoraj nadeszły do władz krak. szczegółowe instrukcye, dotyczące nowych opłat paszportowych. Paszporty handlowe (25 zł) przysługują osobom, udającym się zagranicę w celach handlowych i przemysłowych, o ile przedłożą każdorazowo zaświadczenie wojewódzkiego wydziału przemysłowego. Paszporty ulgowe (za opłatą 20 zł) będą wydawane osobom wyjeżdżającym na studya, badania naukowe — na podstawie zaświadczenia ministerstwa oświaty, dalej w celach leczniczych o ile strona przedstawi świadectwo niezamożności, wystawione przez policyę i odnośny urząd skarbowy, oraz zaświadczenie urzędu zdrowia (lekarza powiatowego), stwierdzające konieczność przeprowadzenia kuracyi zagranicą, następnie w celach społecznych, o ile dane osoby są delegowane przez instytucye państwowe lub samorządowe, wreszcie w celu uczestniczenia w zebraniach międzynarodowych, zawodach sportowych.

Decyzya co do przyznawania ulg przysługuje władzom administracyjnym II. instancyi, dokąd winny być kierowane podania w drodze urzędowej. W wypadkach zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie w razie bezwzględnej konieczności wyjazdu osób niezamożnych (nagła choroba, śmierć, ważne sprawy majątkowe i osobiste) urzędy administracyjne I. instancyi mogą wystawić w swoim zakresie działania paszport zagraniczny za 20 zł, jednak po uprzednim uzyskaniu zgody władzy II. instancyi. W każdym innym wypadku poza wyżej wymienionemi paszport kosztuje 250 zł. Nowe przepisy paszportowe weszły już w życie.

IV. ZJAZD LEKARZY I DZIAŁACZY SANITARNYCH MIEJSKICH W POLSCE, którego obrady dotyczyć będą spraw pierwszorzędnej wagi w zakresie działania samorządów, odbędzie się w Krakowie w dniach 18 i 19 maja br.

— **KOSZTA UTRZYMANIA W MARCU NIE ULEGŁY ZMIANIE.** Komisya lokalna przy Województwie krakowskiem stwierdziła na posiedzeniu w dniu 2 bm, że koszta utrzymania w miesiącu marcu br. nie uległy żadnej zmianie.

— **LICYTACYA W ODDZIELE ZASTAWNICZYM M. KASY OSZCZĘDNOŚCI.** Od kilku dni odbywa się w oddziele zastawniczym Kasy Oszczędności m. Krakowa przy ul. Szpitalnej licytacya zastawów, niewykupionych w przepisanym terminie przez właścicieli. Podczas tegorocznej licytacyi sprzedawana jest bardzo wielka ilość fantów z powodu trudności gotówkowych dla właścicieli tychże fantów. Licytacya obejmuje przeważnie biżuteryę, jak zegarki, brylanty, pierścienie itp. Lokal przepełniony jest publicznością kupującą, wpuszczaną do wnętrza za biletami wstępu, otrzymywanemi w dyrekcyi zakładu.

— **KLUB TOW. „TEL. AWIW" KU CZCI UNIWERSYTETU HEBRAJSKIEGO.** We środę, w dn. otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie, odbył się w klubie tow. „Tel Awiw" uroczysty wieczór poświęcony uczczeniu tej dziejowej chwili. Do licznie zebranych członków oraz gości przemówił prezes klubu p. Abraham Nussbaum, poczem wygłosili przemówienia pp. dr Herschdörfer i Milelew.

Jak wiadomo, klub „Tel Awiw" wysłał na ręce kierownictwa Uniwersytetu artystycznie wykonany adres z życzeniami owocnej pracy. Adres wykonany został przez znanego artystę p. Naftalego Sterna, który równocześnie bardzo pięknie wykonał adres powitalny Stow. „Bet Izrael".

* * *

Dziś, w sobotę o godzinie 9 rano odbędzie się w domu modlitwy „Bet Izrael" (Miodowa 17) uroczyste nabożeństwo ku uczczeniu otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie.

— **WIELKA LOTERYA FANTOWA,** obejmująca ponad tysiąc wartościowych wygranych, staje się prawdziwą atrakcyą. Główne wygrane stanowią: fortepian sznur pereł, dywan perski, obrazy wybitnych malarzy, futro, zegarki złote, puhary i inne kosztowności. Losy w cenie 2 złotych za sztukę do nabycia w Kolekturach Loteryi Państwowej na terenie zach. Małopolski i Śląska. Ciągnienie odbędzie się w obecności notaryusza 28 maja br. Cały dochód na rzecz Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie.

— **Z TARGU.** Na wczorajszym targu płacono: za litr mleka zbieranego 30—35 groszy, nie zbieranego 40—45 gr., śmietany słodkiej 70—80 gr, śmietany kwaśnej 1.60—2 zł, 1 kg masła 4.50—5 zł, sera 1.20—1.40, kopa jaj 6.50—7 zł, sztuka 11—12 gr. Kura 4—7 zł, kurczęta para 5—7 zł, kaczki żywe po 5—7 zł, gęsi żywe po 6—14 zł, indyki po 15—20 zł, indyczki 12—14 zł. Pomarańcza, sztuka 15—20 gr, cytryna 5 do 8 groszy.

— **KOMISARZ POL. KLISZ PRZENIESIONY DO TCZEWA.** Jak się dowiadujemy, kom. PP. Klisz zajęty „pod Telegrafem", został przeniesiony do Tczewa. Zaznaczyć należy że kom. Klisz aresztował swojego czasu bezprawnie dra Weinsberga.

— **NEKROLOGIA.** Dnia 2 bm. zmarł w szpitalu w Meranie śp. Marek Paszkowski, komisarz Policyi Państwowej, kierownik IV. Brygady tut. EUS. po ciężkiej chorobie płucnej.

— **ECHA AFERY KLUBU KOKAINISTÓW.** Sędzia śledczy w krak. sądzie okręg. karnym ukończył już śledztwo o spowodowanie śmierci 18-letniej Zofii Burkówny, która po zbyt wielkiej dawce kokainy zmarła w mieszkaniu p. Krala przy ul. Topolowej. Afera ta znana jest z przed roku, kiedy to policya wykryła klub kokainistów.

— **ZNOWU ZNIEWOLENIE DZIEWCZYNY.** Policya krakowska aresztowała Wacława R., właściciela firmy z dewocyonaliami przy pl. Maryackim, pod zarzutem nadużycia seksualnego, dokonanego na nieletniej dziewczynce. Aresztowany zwabił podstępnie swą ofiarę do sklepu i tu dopuścił się gwałtu.

— **FAŁSZYWY ARCHITEKT.** Wczoraj w krak. sądzie okręg. karnym toczyła się rozprawa przeciw Witoldowi Romwidowi, niedyplomowanemu technikowi, który podając się za koncesyonowanego architekta, wyłudził od szeregu osób znaczne kwoty pieniężne, proponując im korzystną budowę kamienic, kupno parceli i tp. Na skutek doniesienia został Ranwid przed kilku tygodniami aresztowany, i z więzienia doprowadzony przed trybunał sądu. Ranwid wyłudził bowiem w połowie roku 1924 od niejakiego p. Reindla weksel na kwotę 4.000 zł przez podstępne podstawienie, że ma zadatkowaną parcelę na której zbuduje willę i da w niej mieszkanie p. Reindlowi w zamian za pożyczkę wekslową. Ranwid jednak nie posiadał wcale parceli, a zeskontowawszy weksle, użył pieniędzy na wystawne życie. Trybunał skazał Ranwida na 6 miesięcy ciężkiego więzienia z obostrzeniami.

Przeciw Ranwidowi toczy się jeszcze druga sprawa o oszustwo popełnione na szkodę p. Olszowskiego, urzędnika banku gospodarstwa krajowego.

Na wczorajszej rozprawie przewodniczył sso. Münnich, wotowali sso. Warchałowski i sso. Ursel, oskarżał prok. Szwakopf.

— **WYNIK OBŁAW POLICYJNYCH W MIESIĄCU LUTYM.** Obławy policyjne przeprowadzone w miesiącu lutym br. na terenie Okręgu krakowskiego dały następujące wyniki: aresztowano osób: 6 za rabunek, 41 za kradzież, 3 za oszustwo, 2 za dezercyę, 28 za włóczęgostwo, 1 za przemytnictwo, 32 za różne przestępstwa. Doniesiono osób: 78 za kradzież, 5 za oszustwo, 4 za lichwę, 30 za różne przekroczenia sądowe, 267 za różne przekroczenia administracyjne 8 za innego rodzaju przestępstwa, zaś zakwestyonowano: 8 karabinów, 2 lufki do karabinów, 17 rewolwerów, 19 strzelb, 135 różnych naboi, 5 bagnetów, 5 sztyletów, 3 kastety, 20 dkg prochu strzelniczego, znaczną ilość garderoby pochodzącej z kradzieży oraz różne przedmioty należące do ekwipunku wojskowego.

—o-o—

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota: „Don Juan“.

BAGATELA

Sobota: pop. „Żoneczka z Variete“; wiecz. „Zwierzątko“.

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI“

Sobota: pop. „Clocio“; wiecz. „Dzidzi“.

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Błyskawiczny upiór“. Senzacyjna komedya w 7-miu aktach z Johny Hinnes w roli głównej.

NOWOŚCI: „Biała siostra“. (W ogniu Wezuwiusza). Dramat włoski, z Lilianą Gish w roli gł.

UCIECHA: „Jiskor“. Tragedya w 8-miu aktach z prologiem, reżyseryi S. M. Goldina.

SZTUKA: „Roznosicielka chleba“. Dramat awanturniczych przygód z Zuzanną Despres w roli gł.

REDUTA: „Kobieta sfinks“. Dramat senzacyjny w 8-miu aktach ze specyalną oprawą muzyczną.

WANDA: „Krwawy tron dożów weneckich“. Dramat w 8-miu aktach ze specyalną oprawą muzyczną.

Z kraju.

KORFANTY CONTRA STROŃSKI. Przed kilkn tygodniami wydawnictwo „Rzeczpospolita“ wystpi-ą o przed Sąd pokoju X okręgu przeciwko Stan. Strońskiemu, właścicielowi „Warszawianki“ o eksmisyę z jednego zajmowanego przezeń pokoju przy ul. Bo-Wasza 2, zastrzegając sobie prawo żądania takiejże eksmisyi i w stosunku do całego przez Strońskiego zajmowanego mieszkania.

Z przyczyn natury formalnej (pełnomocnictwo wadliwe) sprawa została wówczas umorzona.

Obecnie „Rzeczpospolita“ w osobach swych właścicieli prawnych wystąpiła z nowem powództwem, stawiając identyczne żądanie.

Na rozprawie odbytej onegdaj w tymże Sądzie pokoju, pełnomocnik pozwanego, adw. Szczerbiński w myśl art. 69 U. P. C. domagał się zawieszenia sprawy na tej zasadzie, iż pozwany Stroński przed wytoczeniem jeszcze niniejszego powództwa, wystąpił był 6 marca br. do Sądu Okręgowego w Warszawie z żądaniem ustalenia stosunku prawnego w odniesieniu do całego zajmowanego mieszkania, w którem mieści się i sporny pokój.

Sędzia Mayzel, uwzględniając ten wniosek, sprawę zawiesił do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy skargi pozwanego.

Przegląd gospodarczy

Bilans handlowy Polski za styczeń 1925.

wypadnie ujemnie. Porównując cyfry przywozu i wywozu z tego miesiąca z odnośnymi cyframi ze stycznia 1924 stwierdzić należy, że główną przyczyną ujemnego bilansu jest znaczne wzmożenie się przywozu.

I tak w styczniu 1925

przywieziono za	172,658.000 zł
wywieziono za	107,554.000 zł
niedobór	65,104.000 zł

podczas gdy w styczniu 1924

przywieziono za	80.869.000 zł
wywieziono za	96,818.000 zł
nadwyżka	15,949.000 zł

Największy wzrost przywozu wykazuje grupa towarów spożywczych, co wobec zeszłorocznego urodzaju jest rzeczą zrozumiałą.

Wywóz w styczniu 1925, aczkolwiek wyższy od wywozu w styczniu 1924, przedstawia się jednak również niekorzystnie, gdyż wykazuje obniżenie się wartości wywozu towarów gotowych i węgla.

Niedobór w kwocie 65,104.000 zł jest stosunkowo wysokim i równy jest ⅓ części niedoboru z całego roku 1924.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	3 IV.	2 IV.
Polski Bank Przem. I-VII	0·30	0·34
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	0·30	0·30
Ziemski Bank Kredyt.	—	—
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	10·50	10·25
Polskie Tow. Handl.	—	0·28 – 0·30
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
Firma „Mag. Jawornicki“	—	0·90 – 0·92
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	11·45 – 11·55	11·65—11·70
H. Cegielski, Poznań	0·57	0·57—0·58
Parowozy I—V.	—	0·68
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Jędrzejowskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	0·56	0·59 – 0·60
Zakłady amunic. „Pocisk“	—	1·10
„Górka“ fabryka cement.	17·60 – 17·70	17·75 – 17·90
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	4·00	4·00 – 4·10
„Pepege“ Tow. dla przem. gum.	1·30	1·30
Polska Nafta	—	—
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	—	—
„Oikos“ T. A.	—	2·25—2·40
„Strug“ Przem. drzewny	0·75	—
„Beczet“ Towarz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Krakow	—	—
Fabr. przet. dz. w Trzebini	—	—
„Azot“ I—IV.	0·28 – 0·32	—
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Przemysł spiryt.	—	—
Fabr. cukru w Chodorowie	4·25	4·30 – 4·35
Cukrownia Chybie I.	5·10 – 5·20	5·30
A. Piasecki	1·65	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—	0·45
Elektr. w Sierszy I-IV	0·20 – 0·21	0·23 – 0·24
S. W. Niemojowski	0·55	0·55
Fabr. kapeluszy w Myślen.	— —	—

Giełda warszawska z dnia 3 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17 — Bony złote — — — — pożyczka złota 5% 0 milionowa — — pożyczka kolejowa 5.5.

Czeki. Belgia tranz. 26·70 — Holandya tranz. 206·[illegible] Londyn tranz. 24·[illegible] Nowy Jork tranz. 517 — Paryż tranz. 2[illegible] Praga tranz. 15·40 — Szwajcarya tranz. [illegible] Wiedeń tranz. 7·280 Włochy tranz. 21·21

Giełda warszawska z dnia 3 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków — — Bank Przemysłowy Lwów 0·57 Bank Zw. Zar. Poznań 10·50 [illegible] 0·40 — — — Wilno 0·25 — Cukier Warszawa 5·35 — — — Cegielski 0·59 — — [illegible] 1·66 Parowozy 0·63 — — — Zawiercie [illegible] Żegluga 0·50 Polska Nafta 0·50 Siła i Światło 0·4[illegible] Chmielów [illegible] Ostrowiec 2·61 — — — Pocisk [illegible] Zieleniewski 15·05 Żyrardów 11·05 Chodorów 420

Giełda wiedeńska z dnia 3 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28[illegible] Zagrzeb i Belgrad 1140 Berlin 16870 Bruksela 3618 Budapeszt 9905 Bukareszt [illegible] Chrystyania 11150 Kopenhaga 13000 Londyn [illegible] Madryt [illegible] Medyolan 2915 Nowy Jork [illegible] Paryż 3697 Praga 2102 Sofia 510 Sztokholm 19120 Warszawa 13613—13663 Zurych 13651 Dolary 70770 Belgijskie [illegible] bułgarskie 500 duńskie 12820 marki niemieckie [illegible] angielskie 3377— francuskie [illegible] holenderskie [illegible] włoskie 28[illegible] jugosłowiańskie 1105 norweskie 11000 polskie 13570—13670 rumuńskie [illegible] szwedzkie 18900 szwajcarskie 13600 hiszpańskie 10020 czeskie 2098 węgierskie 9790 tureckie [illegible].

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 3·9 renta lutowa [illegible] losy tureckie 605 — Bodenkredit. 20[illegible] — austr. zakł. kred. 142·1 Koleje austr. 380 [illegible] cement. 60·1 Alpiny 532.

Zurych, 3. 4 PAT. Paryż 26.45, Londyn 24.77 i pół, Nowy Jork 5.8 i pół, Belgia 26.50, Włochy 21.17, Hiszpania 73 i trzy czwarte, Holandya 206 i trzy czwarte, Berlin 1.24, Wiedeń 73, Sztokholm 139.87, Oslo 82, Kopenhaga 94 i pół, Sofia 3.77 i pół, Praga 15.35, Warszawa 100, Budapeszt 0.72, Białogród 835, Ateny 830, Konstantynopol 270, Bukareszt 240, Helsingfors 1305, Buenos Aires 199. Tendencya słaba.

TELEGRAMY.

Dymisja francuskiego min. skarbu

Paryż, 3. 4 PAT. Minister finansów Clementel podał się do dymisyi na posiedzeniu gabinetu, na którem Herriot dezawuował jego oświadczenie w sprawie ewentualności powiększenia obiegu banknotów.

Senator de Monzie następcą

Paryż, 3. 4 PAT. Rząd przedstawił dziś rano do podpisu prezydenta dekret, mianujący senatora de Monzie ministrem finansów.

List Trockiego w procesie Sadoula

Paryż, 3. 4 PAT. Na początku wczorajszej rozprawy przeciwko kapitanowi Sadoulowi, odczytał obrońca jego list Trockiego, w którym Trocki wyraża zdanie, że Francya powinna militaryzmowi Niemiec zadać cios ostateczny, przez co dałaby się wojna rychło ukończyć. Atoli wszystkie wysiłki, jakie Francya w tej kwestyi z Sadoulem podjęła, rozbiły się o bezsilność wojskową Rosyi. Kiedy rokowania pokojowe w Brześciu Litewskim zostały przerwane pisał Trocki kilkakrotnie Sadoulowi, aby skłonić rząd francuski do udzielenia pomocy wojskowej rządowi sowieckiemu. Sadoul jednak nic nie mógł wskórać. Po odczytaniu powyższego listu nastąpiło dalsze przesłuchanie byłych członków komisyi wojskowej w Rosyi.

Demonstracye antypolskie w Rosyi

Moskwa, 3. 4 PAT. Antypolskie demonstracye w Moskwie nie wywarły większego wrażenia na masę, pomimo wielkich zasiłków komunistów polskich i prasy sowieckiej, jak również wyzyskanie odbywających się wyborów do sowietu moskiewskiego. Demonstrujący nosili transparenty w 2 językach, z następującem hasłem: „Żądamy od rządu polskiego zadośćuczynienia za zabójstwo naszych towarzyszy“. W Leningradzie odbyła się demonstracya robotników i studentów polskich i rosyjskich, która domagała się zemsty nad „polskimi katami“. Wieczorem demonstracya przerwała kordon milicyi i podeszła do gmachu, w którym mieści się delegacya polska. W Kijowie demonstracya zakończona została przedstawieniem rezolucyi domagającej się słusznego wymiaru kary na polskich przestępców przeznaczonych do wymiany. Aresztowany na ulicy w Moskwie ksiądz Usas został wczoraj przywieziony do Leningradu przez Moskwę, gdzie ma się zatrzymać. Przyczyna zmiany marszruty aresztowanego, jak również czas pobytu księdza Usasa w Moskwie są bliżej nieznane.

Plan zamachu rewolucyjnego w Bułgaryi

Sofia, 3. 4 PAT. Podczas rewizyi w centrali czerezwyczajki komunistycznej znaleziono plan zamachu rewolucyjnego, który miał być wprowadzony w życie dnia 15 kwietnia w Bułgaryi. W liście komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej zalecone jest zwołanie powstania w północno-zachodniej Bułgaryi, w szczególności w okręgu Braca.

Odrzucenie projektu o radach nar. przez Sejm w Kownie

Kowno, 3. 4 PAT. Sejm litewski odrzucił w pierwszem czytaniu projekt ustawy o radach narodowych: żydowskiej, polskiej i niemieckiej. Projekt o radzie żydowskiej odrzucono 30 głosami przeciwko 15, o radzie niemieckiej 30 głosami przeciwko 17, o radzie polskiej 30 głosami przeciwko 25. Narodowi socyaliści wstrzymali się od głosowania. W dwóch ostatnich wypadkach frakcye mniejszości opuściły demonstracyjnie salę posiedzeń.

Pojedynek Miedziński - Sikorski w Sejmie

Zwycięża generał Sikorski poparty przez prawicę.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Obrady przedpołudniowe

Warszawa, 3. 4 Sin. Przez cały dzień dzisiejszy z godzinną przerwą obiadową toczyły się obrady sejmu nad szeregiem doniosłych spraw. Z dniem jutrzejszym rozpoczynają się ferye sejmowe, które trwać będą do 22 kwietnia, kiedy to rozpocznie się dyskusya generalna nad budżetem.

Na dzisiejszem posiedzeniu referował pos. **Rusinek** (Piast) projekt ustawy w **sprawie zmian do ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia**. Referent wspomniał, że podczas opracowania ustawy pierwotnej, liczba bezrobotnych wynosiła 140 tysięcy, obecnie zaś wzrosła do 186 tysięcy. Nad sprawą tą wywiązała się dłuższa dyskusya w której zabrał głos m. i. przedstawiciel Koła żydowskiego pos. **Heller**, wskazując, że przy uchwalaniu ustawy o bezrobociu, Koło żydowskie podkreśliło liczne błędy projektu, poprawki jednak K. Ż. nie znalazły poparcia. Mowca zgłasza kilka rezolucyi.

W głosowaniu odrzucono zgodnie z opinią komisyi wszystkie wnioski, a ustawę przyjęto.

Następnie referował pos. **Konopczyński** (ZLN) poprawki senatu do ustawy o uzgodnieniu z konstytucyą przepisów o stowarzyszeniach w byłym zaborze austryackim. Referent imieniem komisyi zaproponował przyjęcie wszystkich poprawek senatu z wyjątkiem jednej, gdzie senat wykluczył od udziału w stowarzyszeniach nie tylko młodzież do lat 18. ale wogóle małoletnich. Wniosek komisyi został uchwalony.

Po przerwie

Po przerwie obiadowej przystąpił sejm do trzeciego czytania noweli do ustawy o **rozbudowie miast** po przemówieniach kilku mowców, wśród nich przedstawiciela Koła żyd. pos. **Silberscheina**, przyjęto ustawę w trzeciem czytaniu. Przyjęto też rezolucyę wzywającą rząd do obniżenia przynajmniej o 50 proc. taryfy kolejowej dla przewozu materyałów budowlanych.

Z kolei przystąpiono do trzeciego czytania ustawy o kontyngencie rekruta na rok 1925. Sprawa ta dała asumpt do zawziętego pojedynku słownego pomiędzy Wyzwoleniem, kierowanem przez pos. pułk. **Miedzińskiego**, a ministrem spraw wojsk. **Sikorskim**.

Pos. **Miedziński** oświadczył, że klub jego głosować będzie za rekrutem, uwzględniając ciężką sytuacyę państwa. Następnie mowca skarżył się, że premier Grabski nie ma zrozumienia dla pogorszonej sytuacyi zagranicznej i zapatrzony jest tylko w „złotego". Działalność zaś ministra spraw wojsk. nie jest zadawalająca.

Przytem mowca poddał ostrej krytyce stosunki w armii. W armii naszej — mówił pos. Miedziński — używanych jest kilkanaście tysięcy żołnierzy do czyszczenia butów oficerskich oraz do służby stróżowskiej. Podoficerowie uczą się pisać na maszynie i załatwiać „kawałki" urzędowe. Nasz system wyszkolenia wzbudza niepokój. Min. Sikorski pomaga ministrowi spraw zagr. oraz premierowi i nie ma czasu na zajęcie się sprawą kresów i sprawami wojskowemi. alej porusza mowca sprawę powrotu marszałka Piłsudskiego do armii, przedstawiając rolę generała Sikorskiego, który prowadzi grę celem niedopuszczenia Piłsudskiego do armii. **Wkońcu mowca zgłasza wniosek o wyrażenie votum nieufności min. Sikorskiemu.**

Przy wtórze prawicy polemizował z pos. Miedzińskim min. spraw wojsk. **generał Sikorski.**

Pos. **Lieberman** (PPS) oświadcza: Będziemy głosowali za rekrutem, ponieważ Polska otoczona jest potęgami militarnemi, które nie uznają naszych granic. Jesteśmy za rozbrojeniem, ale powszechnem.

Następnie przyjęto ustawę w trzeciem czytaniu. Wniosek pos. Miedzińskiego o wyrażenie votum nieufności min. Sikorskiemu **został odrzucony.** Za wnioskiem głosowali jedynie: Wyzwolenie, mniejszości narodowe i Niezależna partya chłopska. Min. Sikorskiemu urządziła prawa strona izby **skromną owacyę.**

Następnie marszałek zamknął posiedzenie, życząc posłom wesołych świąt.

Starania o nową pożyczkę w Ameryce

Warszawa, 3. 4 Sin. Dowiaduję się, że z ramienia Banku Gospodarstwa Krajowego wyjeżdża w najbliższych dniach do Ameryki ekspert finansowy banku p. Adamski. Wyjazd jego pozostaje w związku z dalszemi staraniami o nową pożyczkę amerykańską, zabezpieczoną na listach zastawnych ziemskich towarzystw kredytowych, znajdujących się w posiadaniu finansowych instytucyi państwowych.

Zaostrzenie rewizyi celnych

Warszawa, 3. 4 Sin. Wobec ujawnienia przemycania przedmiotów zbytku przez osoby wracające z zagranicy, zarządziło Min. skarbu zaostrzenie rewizyi celnych na granicach i wydało w tej sprawie specyalny okólnik. Zarządzenie to spowodowane zostało faktem, iż wiele osób przemyca przedmioty zbytku dla celów spekulacyi, wyjeżdżając zagranicę w celach nie mających nic wspólnego z celem podanym przy staraniu się o paszporty.

Braun premierem pruskim.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 3. 4 (D.) Z Berlina donoszą: Sejm pruski dokonał dziś wyboru premiera pruskiego w miejsce pos. Hoepker-Aschoffa, który zrzekł się wczoraj misyi utworzenia gabinetu. Wybrany został ponownie socyalista Otto **Braun**, na którego padło 220 głosów.

Kandydat prawicy Peters otrzymał 170 głosów, komunista Pick 40 głosów.

Wybór Brauna jest ostatecznem zadokumentowaniem paktu stronnictw demokratycznych wchodzących w skład tzw. koalicyi weimarskiej. Co do wystawienia wspólnej kandydatury w wyborach prezydenta rzeszy. Wspólnym kandydatem jest, jak wiadomo dr Marks.

Powstanie w Afryce południowej?

Wiedeń, 3. 4 (D.) Z Londynu donoszą: „Daily Ekspress" przynosi wiadomość z Kapsztadu, że w dawnej kolonii niemieckiej w Afryce południowej wybuchło powstanie tubylców.

KUPON Nr. 11
dla konkursu **„Łamigłówki"**
Nowego Dziennika

PRZEWODNIK HANDLOWY.

POSZUKUJE SIĘ pierwszorzędnego, samodzielnego czeladnika kuśnierskiego. Praca całoroczna zapewniona. Zgłoszenia: Fischel, Sosnowiec, Dęblińska 5.

OKAZYA W KRAKOWIE.

Fabryczny lokal nadający się na każdy przemysł, z wolnem mieszkaniem, szopami, wielkiem podwórzem, gaz, elektryka, wodociąg itp. zaraz do objęcia.

Obecnie znajduje się w tych lokalach bardzo prosperująca fabryczka, koncesya, — i może być dalej prowadzona — lecz z powodu wyjazdu sprzeda właściciel za 4 i pół tysiąca dolarów.

Wiadomość tylko listownie B. Bloch, Kraków, ul. Gertrudy 23, pod A. B.

KRAKOWIANIN, cierpiący na malaryę, były kupiec, zarabiający z trudem na kawałek chleba, zwraca się z prośbą do dobrodusznych i zacnych ludzi o jakąś używaną odzież na święta, gdyż znajduje się bez odzieży i bielizny co mu przeszkadza w poszukiwaniu lepszego zajęcia.

Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Adm. N. Dziennika pod „Święta“.

MIESZKANIE 4 pokoje, kuchnia, przedpokój, łazienka, zamienię na 3 pokoje bez dopłaty. Zgłoszenia pod „Komfort“ Biuro ogłoszeń, Sienna 12.

POSZUKUJĘ PANNY do dzieci ze znajomością jęz. hebr. i życia. Zgłoszenia: Werber Grodzka 32.

SAMODZIELNEJ siły biurowej panny obznajomionej z korespondencyą polsko niem. i księgowością poszukuje się do natychmiastowego wstąpienia lub od 1-go maja. Zgłoszenia listow. do Adm. N. Dziennika z podaniem warunków i referencyi pod „Zastępstwo“.

MŁODEGO CZŁOWIEKA (Żyda) z lepszej rodziny ze znajomością języka polskiego w słowie i piśmie możliwie z praktyką handlową jako ekspedyenta przyjmie natychmiast większe przedsiębiorstwo. Zgłoszenia pod „Uczciwy“ do Adm. Nowego Dziennika.

BUCHALTERYI (Księgowości), Korespondencyi itd. wyucza listownie szybko, jak najdokładniej: Henryk Rausch, właściciel Kursu Handlowego, Tarnów. Prospekt 50 groszy.

TANIO SPRZEDAM lustra, zegary, stoły i łóżka. Kraków, Straszewskiego l. 1.

ZGUBIONE PAPIERY wojskowe na nazwisko Berisch Mandel z Oświęcimia, unieważnia się.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr, Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7